

Wpłyn. dn. 4. Maj 1926
Dzienn. /1926 r.
Załączników

Oređownik Urzędowy

POWIATU PUCKIEGO

Wychodzi wedle potrzeby przynajmniej raz w tygodniu. — Przedpłata miesięczna 2 złote.
:—: Poszczególny numer 0,60 zł. :—:

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 0,80 zł od jednołamowego wiersza drobnego druku, re-
:—: klamy 1,20 zł od wiersza. :—:

Redakcja: Wydział Powiatowy w Pucku. — Drukem „Gazety Kaszubskiej“ w Wejherowie.

Nr. 22

Puck, sobota, dnia 29 maja 1926 r.

Rok 40

Treść:

266. Oświadczenie Pana Wojewody Pomorskiego Dr. Wachowiaka z dnia 25 maja 26 r. wobec reprezentantów Syndykatu Prasy Pomorskiej.
267. Rozporządzenie weterynaryjno-policyjne Starosty dotyczące przyszczycy.
268. Rozporządzenie Starosty w sprawie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych.
269. Obwieszczenie w sprawie spisu dzieci w wieku szkolnym.
270. Obwieszczenie wójtostwa obwodu rzucewskiego. Ogłoszenie w sprawie wydzierżawienia polowania w Mrzeżynie.

Oświadczenie Pana Wojewody Pomorskiego Dr. Wachowiaka z dnia 25 maja 1926 r. wobec reprezentantów Syndykatu Prasy Pomorskiej.

Bolesne wypadki dni ostatnich wstrząsnęły społeczeństwem polskim. Na ziemiach zachodnich wstrząs ten był gwałtowniejszy niż w reszcie Polski. Tłomaczy się to sposobem myślenia społeczeństwa, odrębnością stosunków i nastrojami tu panującymi.

Z ziem zachodnich najwięcej skomplikowanym terenem politycznym jest bez zaprzeczenia Pomorze.

To też stanowisko moje, jako przedstawiciela Rządu, jakoteż stanowisko odpowiedzialnych kierowników społeczeństwa nie było takie łatwe, jakby to niewtajemniczonym i zdala obserwującym zdawać się mogło. Przeciwnie, fakty wytworzone w Warszawie w dniach 12, 13 i 14 maja postawiły czynniki rządowe i społeczne na Pomorzu przed najcięższe problemy moralne, jakie sobie można wyobrazić.

Doceniając konieczność obiektywnego informowania społeczeństwa, poprosiłem p. Prezesa Syndykatu Prasy Pomorskiej o zwołanie reprezentantów dziennikarstwa na Pomorzu celem osobistego przedstawienia wytycznych mego postępowania i zaznajomienia ludności z moimi poglądami wobec stale powtarzających się bałamutnych i kłamliwych wiadomości, które przyjmowane bezkrytycznie mogłyby podważyć zaufanie ludności do naczelnych władz państwowych. Wypadki bowiem były tak niezwykle i tak strasznie dotknęły uczucie praworządności Pomorza, że nieraz

nawet ludzie poważni i spokojni zostali wytrąceni z równowagi. Umysły tak były rozgnione, że zaczęto na mnie napierać ze wszystkich stron, z lewa i z prawa, abym się porwał do czynów bliżej nieokreślonych. Zgłaszały się do mnie setki ludzi niewątpliwie gorących patriotów, z których każdy imieniem społeczeństwa chciał służyć jakąś radą, jakąś wskazówką, która zdaniem jego winna była znaleźć natychmiastowe zastosowanie. W miarę tego, jak musiałem nad większością tych rad przejść do porządku, rozpoczęły się zarzuty z lewa i prawa. Przytoczę Panom drobniutki, charakteryzujące jednak dosadnie ówczesne położenie i nastroje: odebrałem cztery wyroki śmierci, na szczęście, jak Panowie widzą niewykonane; mówiono głośno o zaarrestowaniu mnie i to raz z tej, drugi raz z przeciwnej strony.

Panowie rozumieją, że w takich warunkach trzeba było stosować jedyną metodę: zachować gorące serce, ale bezwzględnie zimną głowę. To jedno. Po wtóre: jako urzędnik państwowy, który przysięgał na wierność Konstytucji, musiałem jako drugą zasadę rządzenia przyjąć poszanowanie ducha i litery prawa.

Oświadczam, że dopóki obecny stan faktyczny nie stał się stanem prawnym, — a więc do dnia przejęcia władzy przez Pana Marszałka Rataja, który stał się w myśl artykułu 40 Konstytucji zastępczym Prezydentem — byłem posłuszny do ostatniej chwili legalnemu Rządowi poprzedniemu i tego posłuszeństwa żądałem od władz i społeczeństwa. W dniu 15 maja b. r. odebrałem rozkazy od nowego Rządu aparatem Hughesa. Wobec bałamutnych wiadomości z różnych stron, jakimi władze na Pomorzu były zarzucane, oświadczyłem p. Ministrowi Spraw Wewnętrznych, że fakt ustąpienia Prezydenta i poprzedniego Rządu opublikuję tylko na pisemne polecenie.

Dopiero po doręczeniu mi przez specjalnie wysłanego z Warszawy lotnika uwierzytelnionych odpisów dokumentów zmieniających dotychczasowy stan w Rzeczypospolitej a mianowicie aktu rezygnacji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej oraz dymisji rządu p. Wincentego Witosa, jak niemniej urzędowego aktu, stwierdzającego objęcie funkcji Prezydenta Rzeczypospolitej przez Pana Marszałka Sejmu Macieja Rataja, ogłosiłem odezwę następującej treści:

Do ludności Pomorza!

Wypadki ostatnich dni, które Pomorze bardzo żywo przeżywało wspólnie z całą Rzeczpospolitą, wystawiły na ciężką próbę poczucie praworządności i godności całego społeczeństwa pomorskiego.

Jednolite stanowisko całej ludności, gorąca miłość Ojczyzny i pełne zaufanie do władz, ułatwiły mi spełnianie mego rzędu dla dobra Rzeczypospolitej i wszystkich mieszkańców Pomorza.

Ponieważ znalazły się jednostki, które, nie licząc się z tym nastrojem całej ludności, postępowaniem swoim mogły wywołać rozdrażnienie społeczeństwa, korzystając z praw mi przysługujących, ogłosiłem stan wyjątkowy.

Po długich dniach niepewności nastąpiło wyjaśnienie.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej Stanisław Wojciechowski wobec wytworzonej sytuacji, zrzekł się urzędu w dniu 14. bm. i zgodnie z art. 40. Konstytucji przekazał Panu Marszałkowi Sejmu Maciejowi Ratajowi uprawnienie Prezydenta Rzeczypospolitej, podając równocześnie wniesioną prośbę o dymisję dotychczasowego Rządu.

Dziękując całemu społeczeństwu pomorskiemu za usilne poparcie moich usiłowań i ściśle zastosowanie się do zarządzeń władz, tak cywilnych jak i wojskowych, wydanych w porozumieniu i po uzgodnieniu ze mną, oczekuję od wszystkich obywateli SPOKOJU, od wszystkich zaś władz WIERNOŚCI świętej przysiędze danej na Konstytucję.

W Toruniu, 15 maja 1926 r.

Wojewoda Pomorski: (—) Dr. Wachowiak.

Powtarzam tę odezwę wobec faktu, że z pewnej strony podano ją nieściśle, usiłując mi zrobić zarzut, z wypełnienia tego, co było moim obowiązkiem służbowym.

Ogłosiłem potem odezwę Pana Marszałka Sejmu Rataja zawiadamiającą, że przyjął on zastępczo funkcje Prezydenta Rzeczypospolitej. Analogicznie po odebraniu odnośnych dokumentów postąpił p. Generał Hubischta, dowódca O. K. VII., który wydanym rozkazem wezwał wojska do posłuszeństwa Panu Maciejowi Ratajowi i władzom przez niego ustanowionym.

Mogę Panów zapewnić, że gdyby nie roztropność, rozważa i zimna krew, byłoby na Pomorzu doszło do konfliktów wewnętrznych, mogących mieć nieobliczalne następstwa, o czym wiedzą ci, których sumieniu i rozumowi powierzono troskę o sprawy pomorskie.

Przy decyzjach mych powziętych w ciężkich dniach ostatnich kierowałem się przede wszystkim jedną wytyczną: na Pomorzu istnieje niebezpieczeństwo, którego niema żadne inne województwo polskie w tej mierze, niebezpieczeństwo granic Pomorza. Wszystkie inne względy musiałem podporządkować tej generalnej zasadzie, a wszystkie siły ześrodkować w tym kierunku. Jak drugą zasadę przyjąłem niedopuszczenie do rozlewu krwi bratniej w obrębie Pomorza. Jako trzecią, zapewnienie bezpieczeństwa życia i mienia obywateli oraz walkę z anarchją wewnętrzną. Jako czwartą, bezwzględne poszanowanie praw istnie-

jących. Przyczem musiałem zwrócić baczną uwagę na wypełnienie zobowiązań obciążających szczególnie Pomorze i wynikających ze zawartych traktatów międzynarodowych.

Doceniając znaczenie nastrojów społeczeństwa i licząc się z jego sentymentem, stwierdzam, że byłem w stałym kontakcie z jego przywódcami, odbywając codziennie konferencje i uzgadniając ze społeczeństwem wszystko, czego interes Pomorza wymagał. Obecnie, gdy nastąpiło porozumienie pięciu stronnictw politycznych jako wyraz opinii publicznej Pomorza, codziennie porozumiewa się ze mną Prezes Komitetu Obrony Narodowej na Pomorzu p. Donimirski. Komitet ten ma moje poparcie tak długo, dopóki będzie postępował według swego programu, który brzmi:

- 1) walka z anarchją i wywrotem,
- 2) zapewnienie ładu i porządku,
- 3) ochrona granic Pomorza,
- 4) obrona i przestrzeganie praworządności.

Komitet, jako wyraz pięciu reprezentowanych w Sejmie i Senacie stronnictw Pomorza, musiał być dla mnie wyrazem opinii politycznej Pomorza. Z nim się komunikowałem, żadnych rozbieżności zdań między nim a mną w ramach jego programu nie było. Stwierdzam to wobec faktu, że niektóre jednostki uzurpujące sobie prawo przemawiania imieniem całej ludności pomorskiej, rozdzierają szaty nad tem, że istnieją rozdziewięki między władzami a społeczeństwem na Pomorzu. Rozdziewięków tych nie było i jak dotąd niema. Są niezadowoleni — ale ci będą zawsze. Podnoszono także, jakoby były różnice poglądów między mną a panem Wojewodą Poznańskim. Otóż tego nie było i niema, a oświadczyć to mogę publicznie na podstawie wyrażonej w dniu dzisiejszym wobec mnie zgody pana Wojewody Poznańskiego. Każdy Wojewoda bierze zresztą odpowiedzialność za swoje Województwo. Wierzę, że pan Wojewoda Poznański, którego wysoko cenię jako człowieka i kolegę, robił to, co mu sumienie, prawo i stosunki miejscowe nakazywały. Ja biorę odpowiedzialność za swoje postępowanie przed sumieniem, prawem i legalną władzą zwierzchnią. Społeczeństwo, któremu służę tu na Pomorzu od dwóch lat, samo osądzi, czy dobrze zrobiłem, nie zbaczając z drogi prawa. Gdybym na włos był odbiegł od zasad prawa, nie mógłbym od żadnego obywatela wymagać, aby on prawo respektował.

Dla uspokojenia społeczeństwa dodam, że metoda mego postępowania dyktowana sumieniem, praworządnością i stosunkami ma aprobatę najwyższych władz konstytucyjnych a uznał ją też człowiek tak poważny jak Marszałek Trąpczyński.

W myśl życzenia zastępczego Prezydenta ma nastąpić pacyfikacja kraju.

Zwracałem uwagę Rządu na to, że pacyfikacja ta nie może być jednostronna i że polegać musi na bezwzględnej, wzajemnej lojalności. W tym też duchu działałem dalej i sądzę, że pomogą mi wszyscy ci, dla których dobro Ojczyzny jest najwyższym nakazem.

Są ludzie, którzy stoją na stanowisku negacji. Ja do nich nie należę. Stosunki są tego rodzaju, że tylko rozważa, spokój i rozum mogą decydować. Wszystko inne byłoby zgubą Pomorza

i jego ludności. Proszę, abyście Panowie pomagali mi w tym kierunku.

Zdarzało się nawet, że grupa obywateli pewnego miasta przesłała rezolucje, które oparte na chwilowych nastrojach, dla dobra samych zainteresowanych, nie mogły być przyjęte do urzędowej wiadomości.

Z drugiej strony uważam za swój obowiązek podnieść, że ludność pomorska wszędzie zachowała podziwu godny spokój, a zarządzenia moje przyjęła z ufnością i z należytem zrozumieniem, zdając sobie sprawę, że na Pomorzu wszelki niepokój mógłby doprowadzić do nieobliczalnych następstw.

Zarządziwszy na mocy moich uprawnień stan wyjątkowy, pragnę go znieść czempredzej — przyczem zaznaczyć muszę, że stosowanie jego było tak łagodne, iż ludność prawie go nie odczuwała. Zniosłem z dniem 20 maja cenzurę prasy, będąc przeciwnikiem tej metody prewencyjnej. Prasa oceniając powagę chwili, nie da, w co wierzę niezłomnie, powodów do represji, które należą obecnie już do p. prokuratora.

Wyjątkowa sytuacja na Pomorzu wymagała wyjątkowych wysiłków, aby nie zbroczyć z drogi praworządności, która to zasada była dla mnie pierwszym i ostatnim nakazem — szczególnie obecnej chwili.

Od tej zasady ani na krok nie odstąpię, w interesie państwa i Pomorza, dopóki będę stał na straży interesów Pomorza, jako Wojewoda Pomorski.

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości.
Puck, dnia 28. 5. 1926 r.

Starosta:
w z. Ornass.

267.

**Rozporządzenie
weterynaryjno-policyjne Starosty dotyczące pryszczycy.**

Ponieważ zaraza pryszczycy w Mieroszynie rozszerza się znacznie, uzupełniam rozporządzenie moje z dnia 1. 4. r. b. (Orędownik Urzędowy nr. 18 poz. 240) jak następuje:

Do obwodu obserwacyjnego (dalszego) wcielam gminy i obszary dworskie: Parszkowo, Radoszewo, Kłanino, Starzyno i Starzyński-Dwór.

Z powyższem uzupełnieniem pozostaje moje rozporządzenie weterynaryjno-policyjne z dnia 1. 4. 1926 r. nadal w mocy.

Puck, 29. 5. 1926 r.

Starosta:
w z. Ornass.

268.

**Rozporządzenie
Starosty w sprawie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych.**

Na podstawie art. 7 punkt h. ustęp 2 ustawy z dnia 22. IV. 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 37 poz. 210 r. 1920) w brzmieniu ustalonym art. 7 punkt e. ustęp 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 10. IV. 22 r. (Dz. Ust. Nr. 35

poz. 299) zakazuję od dnia 29 maja r. b. godziny 13 aż do odwołania sprzedawanie, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych w całym powiecie.

Pp. Burmistrz, sołtysi i przełożeni obszarów dworskich podadzą powyższe do publicznej wiadomości w sposób przyjęty.

Puck, dnia 28. 5. 1926 r.

Starosta:
w z. Ornass.

269.

Obwieszczenie

w sprawie spisu dzieci w wieku szkolnym.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podejmuje w r. b. siłami nauczycieli szkół powszechnych spis dzieci 13 roczników. Spis taki jest niezbędny dla ustalenia liczby dzieci zmniejszonych roczników wojennych i powiększonych roczników powojennych

Spis ten może mieć też poważne znaczenie ogólnoadministracyjne. Odbędzie się on pomiędzy 31 maja a 5 czerwca r. b.

Podając powyższe do wiadomości polecam, aby p. Burmistrz, pp. wójci, sołtysi i przełożeni obszarów dworskich okazywali organom Min. Wyz. i Ośw. Publ., przeprowadzającym spis, potrzebną pomoc i współdziałanie w ramach obowiązujących przepisów.

Puck, dnia 29. 5. 1926 r.

Starosta:
w z. Ornass.

270.

Obwieszczenie

wójtostwa obwodu rzucewskiego.

Unieważniam niniejszem zaginiony wykaz osobisty nr. 336/25 wystawiony dla Marji Groth z Smolna.

W razie znalezienia wykazu należy go oddać w biurze tutejszego wójtostwa.

Smolno, dnia 27 maja 1926 r.

Wrese, wójt.

OGŁOSZENIA

Ogłoszenie

w sprawie wydzierżawienia polowania w Mrzezinie.

Wydzierżawienie polowania w Mrzezinie odbędzie się **dnia 24 czerwca 1926 r. o godz. 16 w lokalu przełożonego obszaru dworskiego.**

Warunki dzierżawy polowania leżą 14 dni przed terminem licytacyjnym w biurze przełożonego obszaru dworskiego do publicznego wglądu interesowanych, a w dniu licytacji będą ogłoszone.

Mrzezino, dnia 26 maja 1926 r.

J e k a,
przełożony obszaru dworskiego.

1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910

1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930

1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950

1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970

1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025